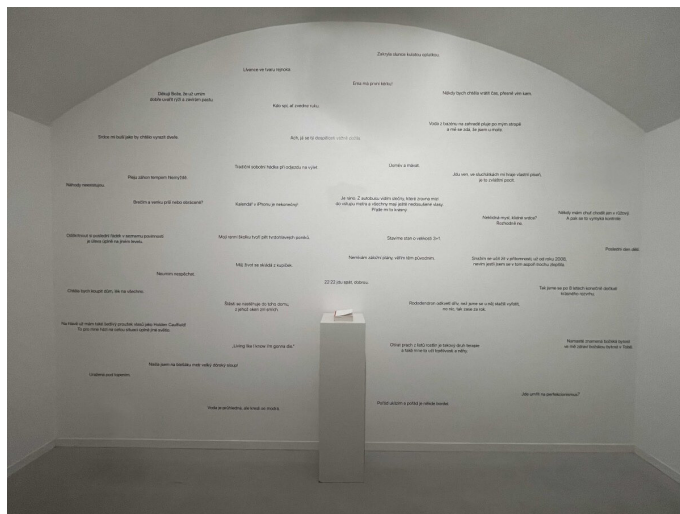

Dvojtečka a Nedokončený milostný dopis. Oblastní galerie prezentuje Kirchner a Žáka

23. 02. 2022 09:19

Magické datum 22. 2. 2022 bylo vybráno jako okamžik zahájení dvou výstav, jejichž prostřednictvím Oblastní galerie Liberec představuje jedny z nejlepších reprezentantů střední a mladší generace českého výtvarného umění – Blanku Kirchner a Jiřího Žáka.

„Blanku Kirchner není třeba v Liberci obsáhle představovat: je zdejší rodačkou, učí na Fakultě umění a architektury Technické univerzity Liberec a její tvorba ji v uplynulém desetiletí proslavila i v zahraničí. Jiří Žák patří k velmi mladým tvůrcům, k první generaci, která již ani v útlém dětství nezažila dobu nesvobody“, uvádí k výběru tvůrců ředitel galerie Pavel Hlubuček a pokračuje: „Jiří Žák v roce 2020 získal Cenu Jindřicha Chalupického, přičemž porota tehdy ocenila způsob, jakým Žák pracuje na vlastní metodiku uměleckého výzkumu.“

Blanka Kirchner | Dvojtečka

Záznamy všedního dne jako umělecký artefakt

K nejzajímavějším osobnostem českého výtvarného života posledních let bezpochyby patří Blanka Kirchner, tvůrkyně s rozsáhlými zahraničními zkušenostmi. Její tvorba osciluje mezi konceptuálním uměním a jazykovými hrami. Blanka Kirchner inspirativním a často objevným způsobem navazuje na výtvarné experimenty od dadaismu po pop-art.

Chceme-li charakterizovat dílo Blanky Kirchner, nemůžeme se vyhnout dvěma pojmy: autenticita a bezprostřednost. Blanka Kirchner nevytváří díla předem určená pro stálé muzejní expozice. Naopak, půvab jejích deníkových zápisů, myšlenek, úvah, poznámek či vzpomínek je dán momentálním,

v daném okamžiku zakotveným pohledem do jejího života, který se bude dále vyvíjet. V epoše pečlivě stylizovaných sebe prezentací jednotlivců na sociálních sítích působí tvorba Blanky Kirchner velmi osvěživě. Svěbytným způsobem zachycuje křehkost bytí a efemélnost života a

činí tak už tím, že se snaží alespoň na chvíli zachytit, uchovat a archivovat příběhy, zážitky, nálady či emoce.

Při pohledu na její osobitou kombinaci psaného slova, zdánlivě nahodile nalézaných fotografií či útržků nejrůznějších záznamů, obsahujících často velmi osobní výpovědi, návštěvníka výstavy maně napadá výrok, který Goethe kdysi vložil do úst doktoru Faustovi: „*Když okamžik mě zvábí k slovu: Jsi tolik krásný, prodli jen, pak si mě sevři do okovů, ó, pak chci rád být utracen!*“ Evokace oné kombinace faustovské skepse a zároveň touhy ji překonat vytváří napětí, které diváky vtahuje do hry. A ještě jednu literární asociaci dílo Blanky Kirchner letos vyvolává silněji než kdy dříve. Právě před sto lety použil James Joyce roku 1922 rčení, které se od té doby stalo běžným: *work-in-progress*. Dokončoval tehdy svého *Odyssea*, v němž ze zdánlivě nesourodých útržků, drobností, poznámek a nalezených předmětů stvořil velkolepé dílo. Dílo Blanky Kirchner je založeno na tomtéž principu. Vyvolává řadu proměnlivých asociací, umožňujících nejrůznější výklady a inspirujících diváka – spoluhráče.

V případě Blanky Kirchner lze intenzivně vnímat silné propojení osobního a uměleckého života. Záznam jejího života se sám o sobě stává uměním a přetváří tak soukromé ve veřejné. Skrze sběr osobních zápisků a předmětů silně nabitých vzpomínkami, dokáže autorka nejen hmatatelně vnímat plynutí svého života a času, ale zprostředkovat tento zážitek i divákům. *Dvojtečka* navazuje na řadu jejích nedávných výstav v obecnější rovině. Na tomto místě je třeba připomenout například instalace *Život* (2022), *Vesmír – Buňka* (2022) či *Život není přímka. Život je úsečka*. (2012).

Liberecká rodačka a v současnosti také proděkanka Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci Blanka Kirchner vytváří osobitý svět, provokující divákovu vlastní senzitivitu a kreativitu. *Dvojtečka* odhaluje spojování různých časových rovin, prolínání vazeb mezi soukromým a veřejným prostorem, pomíjivost okamžiku a lidské existence. Představuje nejen autorčinu starší tvorbu, ale i několik instalací, vytvořených jen pro tuto příležitost. Schopnost Blanky Kirchner upoutat a zaujmout pochází z jejího nadání pohybovat se v prostoru mezi obrazem a textem, proměnit jazyk ve vizuální podívanou. Přitom se nemůže vyhnout riziku, které hrozí každému, kdo pracuje s textem tvůrčím způsobem: vytváří příběh, který je součástí většího příběhu. Je jen na nás, jak jej budeme číst.

Výstava bude ve výstavním prostoru Galerie 1PP instalována do 5. června 2022.

Intervence #30: Jiří Žák | Nedokončený milostný dopis.

Individuální vnímání světa versus skutečnost

Spojit výtvarné umění s moderními technologiemi a světem médií dokázal ve svém díle absolvent pražské Akademie výtvarných umění Jiří Žák. Na veřejnost vstoupil především jako filmový dokumentarista. V umělecké komunitě se stal známým jako jeden ze spoluvůdců vynikajícího

a překvapivě dlouho fungujícího mediálního projektu *Artyčok TV*. Ocenění Jiřího Žáka cenou Jindřicha Chaloupeckého v roce 2020 proto nebylo otázkou odměny za jednorázový brilantní výkon, ale logickým vyústěním jeho několikaleté veřejné činnosti. Jako tvůrce narozený roku 1989 se Jiří Žák záměrně věnuje kořenům moderní identity obyvatel postkomunistických zemí.

Využívá přitom výrazových prostředků sahajících od filmové esejistiky až k hybridním formám hraného experimentálního kinematografického díla; v galerijním prostředí pracuje s videoinstalacemi. Žáka zajímá, jak deformujeme povahu věcí tím, co do nich sami vědomě či nevědomě projektujeme, tedy rozpor mezi individuálním vnímáním světa a jeho skutečným stavem, pokud je poznatelný.

„Výstava si klade možná až nesplnitelný úkol; ve zkratce přiblížit komplexitu vztahů dvou zemí, které trvaly několik dekád a permanentně se vyvíjely. Téma zbraňového průmyslu, obchodu, geopolitiky a diplomacie je ve své rozměrnosti těžko uchopitelné a odtaziť. I proto jsem se rozhodl pracovat s nedokonalou metaforou milostného vztahu, a pokusil se tak k problematice vytvořit emocionální napojení. Video ve svém vyprávění nepřímou odráží vývoj česko-syrských vztahů od první dodávky vojenského materiálu v 50. letech až po odmítavou reakci české vlády řešit uprchlickou krizi nedávných let. Série polaroidů pak kombinuje konkrétní typy československých zbraní dodávaných do Sýrie s obrazy jednoho páru, kde je brakovité násilí vlastní pojítkem tohoto vztahu“, říká k tomu sám autor.

Jiří Žák plně využívá možností, které mu poskytuje videozáznam jako médium. Ve své tvorbě se dlouhodobě zabývá fiktivními i skutečnými mikropříběhy na pozadí politických dějin, k nimž přistupuje s kritickou pozorností. Žák často relativizuje obecně přijímané narativy a odkrývá nepohodlná zákoutí veřejné scény. V rámci výstavy v OGL prezentuje jeden ze série filmů blížících se žánru tzv. dokumentární fikce. Krátké snímky vznikly v rámci Žákova zkoumání tématu československého, respektive českého zbrojního průmyslu, konkrétně vývozu českých zbraní do Sýrie, který se z původní spolupráce socialistických zemí proměnil v čistě obchodní vztah, takřka lhostejný ke změnám politických režimů. Kromě snímku *Nedokončený milostný dopis* tvoří součástí jeho nynější instalace také replika osmiúhelníkového stolu společnosti Ompol, která v dobách ČSSR zajišťovala pro komunistickou vládu širokou škálu vojenského materiálu. Nový prvek Žákovy tvorby, který je v Liberci k vidění poprvé, tvoří série polaroidových fotografií, na nichž Žák ilustruje problematičnost nepřiliš známé a politickými a ekonomickými elitami záměrně upozadované kapitoly českých dějin.

Výstava bude ve výstavním sále 2NP instalována do 8. 5. 2022.

TZ: Oblastní galerie Liberec